

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2020.46.18>

Marek NOWAK

Częstochockie Towarzystwo Naukowe, Astronomia Nova, Planetarium Wydziału NSPiT UJD

Ku gwiazdom

Od początku 2018 roku myślałem, w jaki sposób uczcić okrągłą rocznicę lądowania na Księżycu, która czekała nas wkrótce. Po jednej z rozmów z dyrektorem Muzeum Częstochowskiego Tadeuszem Piersiakiem, który wspomniał, że chętnie by widział moją wystawę o tematyce astronomicznej w Muzeum, moje myślenie nabrało realnych kształtów. Wystawa pt. „Ku gwiazdom” wpisująca się w 50 rocznicę lądowania na Księżycu, która wypadła 20 lipca 2019 roku, będzie godnym upamiętnieniem tego epokowego wydarzenia. Do współpracy zaprosiłem kolegę Waldemara Zwierzchlejskiego – kopalnię wiedzy o astronautyce załogowej i bezzałogowej. Na początku wspomagając się kolegą Waldemarem, tworzyłem kształt wystawy. Na końcowym etapie dołączyli również ze swoimi eksponatami: Daniel Lazecky, Andrzej Gradowski, Krzysztof Witkowski (Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II), Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie, Instytucja Kultury Województwa Małopolskiego, Politechnika Częstochowska (Wydział Inżynierii Materiałowej i Informatyki) z łazikiem marsjańskim i Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii Oddział w Częstochowie im. ks. Bonawentury Metlera. Całość dopełniło – jako współorganizator – Muzeum Częstochowskie. Dzięki wielkiemu zaufaniu i zaangażowaniu jego pracowników – w szczególności dyrektora Muzeum, pana Tadeusza Piersiaka, jego zastępczyni pani Katarzyny Ozimek, kierownika Działu Edukacji i Wystaw, pani Moniki Świerczewskiej oraz całego personelu Muzeum Częstochowskiego, wystawa nabrała pożądanego charakteru.

Po roku od przedstawienia koncepcji, 11 maja 2019 r. miał miejsce wernisaż wystawy, na który przybyło 140 osób. Przez tak dużą liczbę chętnych zwiedzanie było utrudnione, choć wystawa mieściła się w trzech dużych salach. Każdą z tych sal łączył tematycznie przedrostek „Astro”. Pierwsza to „Astronautyka, Kosmos, Lotnictwo”, druga „Astronomia”, a trzecia „Astrowyprawy”. W sali „Astronautyka...” były przedmioty związane m. in. z programami Apollo i STS (wahadłow-

cami), wydane przez NASA. Najcenniejsze eksponaty to: fragment oryginalnej osłony termicznej kapsuły statku kosmicznego Apollo 11, oryginalne płytki ceramiczne radzieckiego (Buran) i amerykańskiego wahadłowca, jak również meteoryty, czy silniki rakietowe, będące częścią rakiet taktycznych. W sali „Astronomia” były prezentowane moje zdjęcia przedstawiające ciekawe zjawiska astronomiczne, m.in. oba występujące w XXI wieku tranzyty Wenus na tle tarczy Słońca, tranzyty Merkurego na tle tarczy Słońca, całkowite zaćmienia Słońca i Księżycy i wiele innych, jak i luneta astronomiczna czy „łazik marsjański”. W „Astrowyprawach” znajdowały się zdjęcia z ciekawych miejsc, do których udałem się specjalnie, aby sfotografować coś, co dało się zobaczyć tylko w tym miejscu lub na niebie z tego miejsca. Na honorowym miejscu prezentowany był fragment poświęcony kosmonaucie Mirosławowi Hermaszewskiemu – żywność kosmiczna, sprzęt, z którego korzystał podczas swojego lotu na Salucie-6, emblematy misji i inne przedmioty z nim związane. W tych dwóch salach zaprezentowane zostało ponad 110 zdjęć o tematyce astronomiczno-astronautycznej.

W ramach wystawy zorganizowałem kilka imprez towarzyszących, aby podtrzymać zainteresowanie nią. Bardzo mocnym akcentem była wizyta gen. bryg. pilota Mirosława Hermaszewskiego – naszego „jedynaka” w gronie zdobywców kosmosu. W spotkaniu dla młodszych w Auditorium Maximum Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie słuchało z zapartym tchem jego wykładu 380 dzieci i młodzieży, pozostałych chętnych w Ratuszu w Muzeum Częstochowskim zmieściło się tylko 150. Spora grupa zawiedzionych odeszła z „kwitkiem” spod drzwi Ratusza, nie mogąc się dostać do środka i posłuchać wykładu z powodu braku miejsc. 20 lipca, w 50 rocznicę lądowania na Księżycu, przed Ratuszem, już od 16:00, wszyscy chętni mogli bezpiecznie popatrzeć na Słońce, czy spróbować swoich sił w sterowaniu „łazikiem marsjańskim”. W ten uroczysty dzień o godzinie 21:17 w Ratuszu wykładem Waldemara Zwierzchlejskiego o programie Apollo zakończyliśmy spotkanie „Ku gwiazdom na Bieganie”. W lipcu i sierpniu odbyły się kuratorskie oprowadzania po wystawie oraz mój wykład o Perseidach – roju meteorów, którego maksimum przypadało 15 sierpnia. 4 września, dzięki uprzejmości Pani Dziekan prof. dr hab. Małgorzacie Makowskiej-Janusik, odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJD konferencja dla młodzieży pt. „Ku gwiazdom z ciekawymi ludźmi”. Goście zaproszeni na konferencję starali się „zarazić” młodzież swoimi pasjami. Byli to: Patrycja Pacak – zdobywczyni złotego medalu w 10 Mistrzostwach Szybowcowych w Akrobacji Zaawansowanej w Deva w Rumunii w roku 2019, Michał Klimaszewski – mistrz Polski w akrobacji szybowcowej w roku 2018 i w roku 2019 w klasie unlimited na szybowcu MDM-1 Fox, Włodzimierz Skalik – były mistrz świata w lataniu precyzyjnym (22 medale mistrzostw świata!), prezes Aeroklubu Częstochowskiego, a przez dwie kadencje prezes Aeroklubu Polskiego, oraz Waldemar Zwierzchlejski – autor witryny „Loty Kosmiczne” (<http://lk.astronutilus.pl>) o wydarzeniach astronautycznych z wykładami

dem o amerykańskim programie Apollo. Wystawę zakończyliśmy 7 września podczas „Nocy Kulturalnej”, gdzie przez ostatnie 2 godz. – do 24:00 – oprowadzał kuratorsko Waldemar Zwierzchlejski.

Gdyby zamknąć wystawę w liczbach, to:

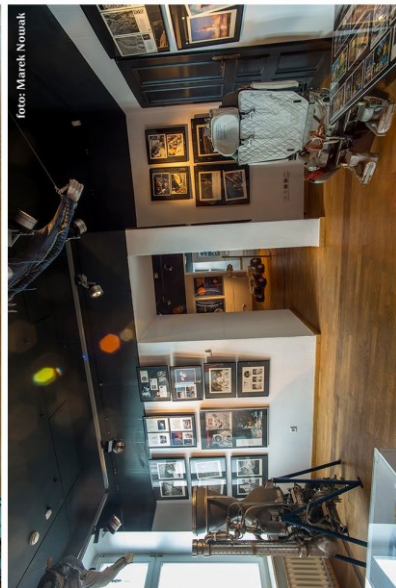
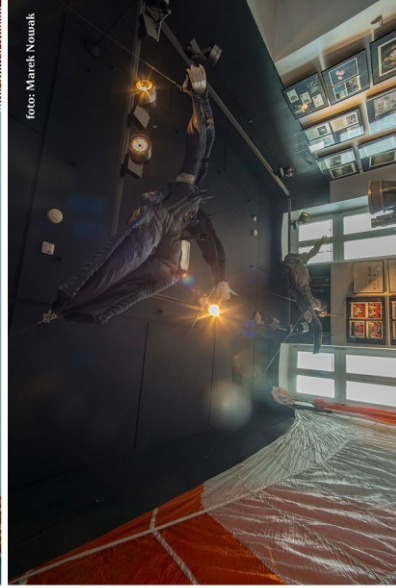
- od 11 maja do 7 września wystawę odwiedziło 4300 osób, z tego 140 na wernisażu, a 700 ostatniego dnia wystawy;
- prezentowanych było ponad 285 eksponatów, z tego ponad 120 z zasobów prywatnych kolekcjonerów (w tym wiele unikatowych);
- wystawiono ponad 140 zdjęć autora o tematyce astronomicznej;
- przeprowadzono 8 konferencji, spotkań i kuratorskich oprowadzeń po wystawie;
- autor udzielił wywiadów w radiu (FIAT, PR Katowice, PR „Trójka”), prasie („Niedziela”, „Gazeta Częstochowska”) i telewizji (TVP3 Katowice i TV Orion).

Wystawa była objęta honorowym patronatem przez JM Rektora Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie Annę Wypych-Gawrońską, Częstochowskie Towarzystwo Naukowe, Prezydenta Miasta Częstochowy Krzysztofa Matyjaszczyka i Stowarzyszenie Senior Tur.

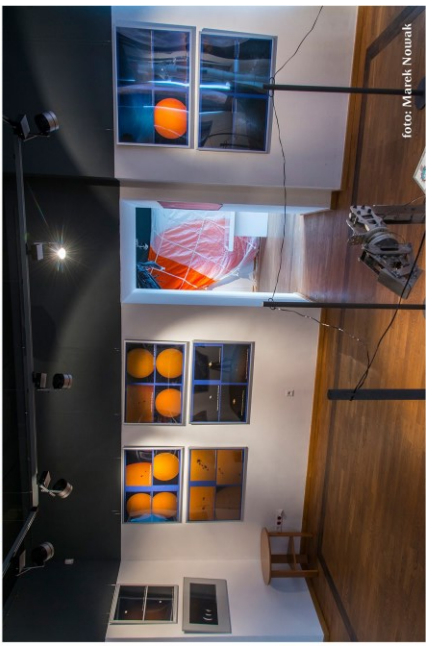
Wszystkim współorganizatorom, jak i patronom honorowym, pragnę serdecznie podziękować za pomoc i wsparcie przy organizacji wystawy „Ku gwiazdom”, a szczególnie Muzeum Częstochowskiemu, Waldemarowi Zwierzchlejskiemu, Danielowi Lazeckiemu, Andrzejowi Gradowskiemu, Witoldowi Machurze i Krzysztofowi Witkowskiemu.

Marek Nowak, autor i kurator wystawy „Ku gwiazdom”

Fotografie

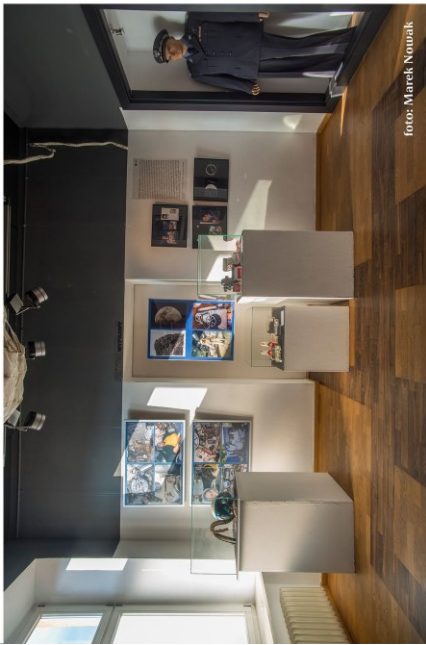
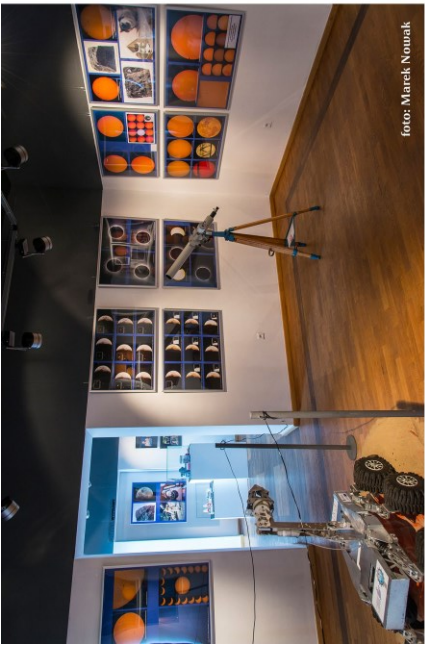

Sala ASTRONautyka

Sala ASTROfotografia

Sala ASTROfotografia (zdj. górne lewe) sala – ASTROwyprawy

foto: Marek Nomak

foto: Marek Nomak

foto: Marek Nomak

foto: Marek Nomak

Sala ASTROwyprawy

Wernisaż i pierwsze kuratorskie zwiedzanie wystawy

Foto: Zbigniew Duda

Foto: Zbigniew Duda

Foto: Zbigniew Duda

Foto: Zbigniew Duda

Spotkanie gen. bryg. pilota Mirosława Hermaszewskiego z młodzieżą na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie

Spotkanie gen. bryg. pilota Mirosława Hermaszewskiego z mieszkańcami Częstochowy w Muzeum w Częstochowski Ratuszu

Zwiedzanie wystawy przez gen. bryg. pilota Mirosława Hermaszewskiego

„Ku gwiazdom na Bieganie” – event – uroczyste obchody 50 rocznicy lądowania pierwszych ludzi na Księżycu (Apollo 11)

„Ku gwiazdom na Bieganie” – event – uroczyste obchody 50 rocznicy lądowania pierwszych ludzi na Księżycu (Apollo 11)